

فصل ششم: غذا و دارو

اهم کارگردهای معاونت غذا و دارو

مهمترین وظایف و اقدامات معاونت غذا و دارو دانشگاه عبارتست از:

- نظارت بر امور داروخانه‌ها در بیمارستانهای دولتی، خصوصی و مراکز ترکاعتیاد؛ نظارت بر داروخانه‌های مستقل متعلق به بخش خصوصی؛ ارزشیابی داروخانه‌های بیمارستانها
- نظارت بر وضعیت دارویی اورژانس بیمارستانهای دولتی و خصوصی؛ رسیدگی به امور دارویی شبکه‌های تابعه
- هماهنگی در جابجایی داروهای مازاد بر مصرف و تأمین نیازهای دارویی مراکز درمانی تابعه (خصوصی و دولتی)
- تحویل داروهای مخدر به بیماران صعب‌العلاج طبق ضوابط؛ تحویل داروهای مخدر به بیمارستانهای تابعه؛ نظارت بر مصرف داروهای مخدر در منازل و بیمارستانها
- نظارت بر امحاء داروهای تاریخ گذشته و پوکه داروهای مخدر
- نیازسنجی کارشناسی مناطق تحت پوشش دانشگاه از حیث تعیین حجم نیازمندی به داروخانه
- تشکیل جلسه، ابلاغ و پیگیری مصوبات کمیسیون قانونی ماده ۲۰ امور داروخانه‌ها
- جمع‌آوری مدارک متقاضیان تأسیس داروخانه جهت بررسی در کمیسیون قانونی امور داروخانه‌ها؛ ارزیابی صلاحیت متقاضیان تأسیس داروخانه؛ صدور پروانه تأسیس داروخانه‌ها
- صدور پروانه و گواهی تشخیص صلاحیت مسئولین فنی داروخانه‌ها
- رسیدگی به درخواست متقاضیان انتقال محل یا سرمایه داروخانه‌ها؛ ارزیابی کارشناسی محلهای پیشنهادی برای تأسیس یا انتقال مکان داروخانه‌ها و مسائل مربوط به آن
- ارزیابی صلاحیت و صدور تأییدیه متقاضیان دریافت نمایندگی پخش الکل طبی؛ صدور حواله الکل برای شرکتهای داروسازی؛ تقلیب الکل مراکز دریافت کننده حواله الکل و صدور اخطاریه برای مصرف الکل طبی در شبکه تحت نظارت
- رسیدگی به شکایات و تخلفات دارویی جهت ارسال به کمیسیون ماده ۱۱، مراجع قضایی و وزارت متبوع
- همکاری با مراجع قضایی و انتظامی در امر مبارزه با قاچاق دارو
- برگزاری سمینارها، مجامع و کنفرانس‌های علمی مرتبط با علوم دارویی
- اطلاع‌رسانی در خصوص داروها و عوارض ناخواسته دارویی، بررسی نسخ پزشکان در کمیته تجویز و مصرف منطقی دارو و جمع‌بندی نظرات جهت انعکاس به وزارت متبوع
- همکاری با معاونت غذا و دارو وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در تدوین ضوابط، مقررات و دستورالعمل‌های قانونی، اجرایی، عملیاتی و علمی مرتبط با امور دارویی
- همکاری و هماهنگی با سازمانها و واحدهای برون سازمانی مرتبط نظیر سازمانهای بیمه‌گر، بهزیستی و شرکتهای پخش دارو به منظور ارائه هر چه بهتر خدمات دارویی
- برگزاری دوره‌های آموزشی برای مسئولین فنی و مدیران واحدهای تولیدکننده مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی
- صدور و تمدید پروانه بهداشتی و شناسه نظارت کارگاهی واحدهای تولیدکننده مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی
- نظارت و بازرسی از کارخانجات تولید مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی در منطقه تحت پوشش دانشگاه

- رسیدگی به تخلفات واحدهای تولید مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی در منطقه تحت پوشش دانشگاه و پیگیری تخلفات در مراجع قضایی
- بررسی درخواستها و صدور مجوز گشایش و ترخیص مواد اولیه و فرآیند شده مشمول مفاد ماده ۱۶ قانون مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی
- بازدید و نظارت بر مراکز نگهداری مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی
- بازدید و نظارت مراکز عرضه اقلام آرایشی و بهداشتی
- رسیدگی و بررسی شکایات دانشگاهها، اداره کل نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی وزارت متبوع و سازمانهای دیگر
- رسیدگی به شکایات تلفنی و انجام پیگیریهای لازم
- برگزاری سمینارها و همایشهای علمی کشوری در خصوص ارتقاء سلامت مواد غذایی و بهداشتی
- ارتباط و تعامل با واحدهای تولید مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی و نیز مشتریان از طریق سایت معاونت غذا و دارو (ارتقای سایت)
- ترخیص کالاهای مشمول مفاد ماده ۱۶ قانون مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی از گمرکات فرودگاه امام خمینی(ره)، غرب، پیام و مهرآباد
- برگزاری مانور مشترک با سایر ارگانها در راستای مبارزه با قاچاق کالا از قبیل سازمان بازرگانی استان تهران، سازمان تعزیرات حکومتی، فرمانداری تهران و...

عملکرد معاونت غذا و دارو در سال ۱۳۸۹

الف) مدیریت نظارت بر مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی

جدول (۱-۶) تا (۵-۶)، گویای عناوین و حجم عملکرد سال ۱۳۸۹ مدیریت نظارت بر مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی در حوزه‌های مختلف می‌باشند.

جدول ۱-۶- عملکرد مدیریت نظارت بر مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی در حوزه تولید، نگهداری، عرضه و فروش/سال ۱۳۸۹

کل	مرکز نگهداری، عرضه و فروش فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی	سردخانه و انبار نگهداری مواد غذایی و بهداشتی	واحد تولیدی فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی	واحد دارای کد بهداشتی (شناسه نظارت)	واحد تولیدی مواد خوراکی، آشامیدنی و بسته‌بندی	نوع واحدها و مراکز	
						فعالیت‌های انجام شده	
۸۰۲	۴۵۲	۱۸۲	۱۱	۱۷	۱۴۰	واحدهای فعال موجود	
۳۸	-	-	۳	۳	۳۲	واحدهای غیرفعال موجود	
۱۱۹۵	۴۷	۵۱۰	۱۵	۶	۶۱۷	بازدیدهای انجام شده از واحدها	
۶	-	-	-	-	۶	واحدهای فاقد ضوابط فنی و بهداشتی	
۲	-	-	-	-	۲	واحدهای غیرمجاز شناسایی شده	
۶۰۸	این موارد صرفاً به صورت سرجمع سالانه قابل محاسبه می‌باشند و تفکیک آنها بر حسب نوع واحد قابل ارائه نیست.					اقدام نمونه‌برداری شده	
۷۱	این موارد صرفاً به صورت سرجمع سالانه قابل محاسبه می‌باشند و تفکیک آنها بر حسب نوع واحد یا یافته آزمون قابل ارائه نیست.					عدم انطباق با پروانه ساخت (غیر قابل عرضه)	
						عدم انطباق با برگه آنالیز	
						عدم انطباق با ویژگی‌های میکروبی و شیمیایی تعیین شده (غیر قابل مصرف)	
۷۵	این موارد صرفاً به صورت سرجمع سالانه قابل محاسبه می‌باشند و تفکیک آنها بر حسب نوع واحد یا نوع اقدامات انجام گرفته قابل ارائه نیست.					توقیف کالا	
						تعليق/ابطال پروانه ساخت از طریق مراجع قضایی	
						معرفی به مراجع قضایی	
۲	-	-	-	-	۲	مورد	معدوم شدن کالا
۰	-	-	-	-	-	کیلو	
۰	-	-	-	-	-	تغییر نوع مصرف	
۲	-	-	-	-	۲	تعطیل کردن واحد	
۰	-	-	-	-	-	ابطال یا تعلیق پروانه	
-	-	۱۰۰۰۰۰ بسته	۳۰۰ کیلوگرم	۲/۷ تن	۸/۵ تن	توقیف کالا	
		۲۴ عددی نوشابه	روغن حیوانی فله	کره فله	خامه فله		

جدول ۲-۶- عملکرد مدیریت نظارت بر مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی در حوزه واردات در سال ۱۳۸۹

کل	محصولات فرآیند شده		مواد اولیه			نوع کالای وارداتی	
	آرایشی و بهداشتی	خوراکی و آشامیدنی	آرایشی و بهداشتی	خوراکی و آشامیدنی	بسته‌بندی	فعالیت‌های انجام شده	
۱۷۵۵	۳۵۶	۲۸۰	۱۶۹	۹۳۳	۱۷	کشایش	
۱۸۲۴	۴۱۵	۲۷	۳۱۳	۹۷۲	۱۹۷	ترخیص	
۱۶	-	۴	-	۱۲	-	عدم انطباق با برگ آنالیز	
۰	-	-	-	-	-	عدم انطباق با ویژگی‌های میکروبی/شیمیایی	
۰	-	-	-	-	-	توقیف	
۰	-	-	-	-	-	مورد	مرجوع
۰	-	-	-	-	-	کیلو	
۰	-	۳۹۶۰۰ کارتن کمپوت آناناس	۳۹۶۰۰ عدد شامپو	-	-	مورد	معدوم
-	-	-	-	-	-	کیلو	

جدول ۳-۶- تعداد پروانه‌ها/گواهی‌های بهداشتی صادره و شکایات دریافتی سال ۱۳۸۹

ردیف	موضوع	خوراکی و آشامیدنی	آرایشی و بهداشتی
۱	صدور پروانه تأسیس	۹	-
۲	صدور پروانه مسئول فنی	۳۶	-
۳	صدور پروانه بهره‌برداری	۲۸	-
۴	صدور پروانه ساخت	۲۰۴	-
۵	تمدید پروانه ساخت	۸۲	-
۶	صدور شناسه نظارت کارگاهی	۱	-
۷	تمدید شناسه نظارت کارگاهی	-	-
۸	صدور گواهی بهداشت	۴۴	-
۹	شکایات کتبی/تلفنی ثبت شده	۹۸ (خوراکی و آشامیدنی+آرایشی و بهداشتی)	

جدول ۴-۶- آموزش و اطلاع‌رسانی در سال ۱۳۸۹

آموزش کارشناسان	۸۱۶ نفر-ساعت (۸ ساعت * ۶ همایش * ۱۷ نفر)
آموزش از طریق مراکز اطلاع‌رسانی	۴۸ ساعت * ۱۰۲۷ نفر
آموزش توجیحی مسئول فنی	۷۲ ساعت * ۷۷ نفر

جدول ۵-۶- میانگین زمان رسیدگی و صدور پروانه/مجوز در سال ۱۳۸۹

ردیف	نوع پروانه/مجوز	متوسط مدت پاسخگویی(ساعت)
۱	پروانه تأسیس	۳
۲	پروانه بهره‌برداری	۳
۳	پروانه مسئول فنی	۳
۴	پروانه ساخت	۴:۳۰ ^۱
۵	تمدید پروانه ساخت	۱
۶	گواهی بهداشت	۱
۷	شناسه نظارت کارگاهی	۳
۸	مجوز گشایش	۴
۹	مجوز ترخیص	۳:۳۰ ^۱

ب) مدیریت آزمایشگاه‌های کنترل مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی

آزمایشگاه کنترل غذا و دارو دارای دو بخش اصلی میکروپوشناسی و شیمی مواد غذایی می‌باشد. در مجموع ۱۳۸۶۰ آزمون میکروبی یا شیمیایی بر روی نمونه‌ها انجام گرفته که برخی از نمونه‌های ارسالی به دلیل داشتن آلودگی‌های میکروبی یا شیمیایی بالاتر از حد مجاز و عدم مطابقت با استاندارد مربوطه، غیرقابل مصرف بوده‌اند(لازم به توضیح است که برخی نمونه‌ها در هر دو بخش شیمی و میکروبی آزمایش شده‌اند). جداول (۶-۶) تا (۶-۹) عملکردهای سال ۱۳۸۹ مدیریت آزمایشگاه‌های کنترل را از وجوه مختلف به تصویر کشیده‌اند.

جدول ۶-۶- حجم عملکرد و نتایج ارزیابی نمونه‌های ارسالی واحدهای مختلف در سال ۱۳۸۹

ردیف	واحد نمونه‌بردار	تعداد کل	قابل مصرف	غیرقابل مصرف	تعداد آزمایشها
۱	معاونت غذا و دارو	۱۱۳۹	۹۴۲	۱۹۷	۵۱۷۷
۲	مرکز بهداشت جنوب	۹۶۸	۴۷۷	۴۹۱	۲۹۶۴
۳	شبکه بهداشت اسلام‌شهر	۶۴۴	۳۳۵	۳۰۹	۱۹۱۳
۴	شبکه بهداشت ری	۱۱۱۵	۶۳۴	۴۸۱	۳۸۰۶
	کل	۳۸۶۶	۲۳۸۸	۱۴۷۸	۱۳۸۶۰

از کل نمونه‌های ارسالی به آزمایشگاه کنترل مواد غذایی، ۲۹/۵٪ از معاونت غذا و دارو، ۲۸/۸٪ از شبکه بهداشت ری، ۲۵/۰٪ از مرکز بهداشت جنوب و ۱۶/۷٪ نیز از شبکه بهداشت اسلام‌شهر ارسال شده‌اند.

جدول ۷-۶- حجم عملکرد و نتایج ارزیابی نمونه‌های ارسال شده به آزمایشگاه میکروبی شناسی در سال ۱۳۸۹

ردیف	ماده غذایی	تعداد کل	قابل مصرف	غیر قابل مصرف
۱	نشاسته	۱	۱	
۲	سویا	۲	۲	
۳	آرد برنج	۱	۱	
۴	چای	۶۳	۶۰	۳
۵	دستمال کاغذی/نوار بهداشتی	۴	۴	
۶	نان ویفر	۱	۱	
۷	کیک	۱۰	۱۰	
۸	بستنی و فالوده	۴۴	۲۱	۲۳
۹	شیرینی تر	۱۱۵	۳۱	۸۴
۱۰	شکر	۱۰	۱۰	
۱۱	پروتئینی پخته	۳۰۱	۲۵۹	۴۲
۱۲	سالاد	۹۶	۵۶	۴۰
۱۳	ماست	۱۱	۵	۶
۱۴	خامه	۱۱	۲	۹
۱۵	شیرینی خشک	۳۳	۳۲	۱
۱۶	سس سالاد	۶	۴	۲
۱۷	شیر	۱۳۸	۱۱۳	۲۵
۱۸	آب معدنی	۴۶	۴۴	۲
۱۹	خیارشور	۵	۲	۳
۲۰	کشک	۱۱	۲	۹
۲۱	نوشابه	۱۱	۹	۲
۲۲	دوغ	۱۳	۱۰	۳
۲۳	آبلیمو	۱۹	۱۴	۵
۲۴	سوسیس و کالباس	۱۲	۱۱	۱
۲۵	ماکارونی و رشته	۲	۲	
۲۶	ترشی	۲	۲	
۲۷	کرم	۱	۱	
۲۸	کشمش	۲	۱	۱
۲۹	برنج	۷	۷	
ادامه دارد ←				
۳۱۲	کل	۱۲۱۷	۹۰۵	۳۱۲

ک: درصد موارد آلوده در کل ۳۴/۵٪ بوده است.

جدول ۸-۶- حجم عملکرد و نتایج ارزیابی نمونه‌های ارسال شده به آزمایشگاه شیمی مواد غذایی در سال ۱۳۸۹

ردیف	ماده غذایی	تعداد کل	قابل مصرف	غیر قابل مصرف
۱	حبوبات	۵۱	۴۵	۶
۲	تافی	۲	۱	۱
۳	سویا	۲	۱	۱
۴	آرد و رشته	۲۸۱	۲۵۱	۳۰
۵	سرکه	۱۱	۶	۵
۶	چای	۵۵	۴۴	۱۱
۷	رنگ	۶۶۸	۲۵۳	۴۱۵
۸	کیک	۳۴	۹	۲۵
۹	آلبیمو	۴۴	۴۱	۳
۱۰	رومال نان	۱۴۸	۳۸	۱۱۰
۱۱	شیر	۱۴۰	۱۲۴	۱۶
۱۲	نان	۴۵۳	۱۷۵	۲۷۸
۱۳	نمک	۲۴۳	۱۱۰	۱۳۳
۱۴	دوغ	۱۵	۹	۶
۱۵	شیرینی خشک	۱۱	۹	۲
۱۶	حلوا شکر	۲	۲	
ادامه دارد ←				
ردیف	ماده غذایی	تعداد کل	قابل مصرف	غیر قابل مصرف
۱۷	نوشابه	۳۳	۲۵	۸
۱۸	رب	۶	۶	
۱۹	پنیر	۲	۲	
۲۰	بیسکویت	۱۴	۱۴	
۲۱	بستنی	۲۳	۱۵	۸
۲۲	گندم و جو	۵	۲	۳
۲۳	نان باگت	۲	۲	
۲۴	برنج	۶	۵	۱
۲۵	مواد قنادی	۷	۳	۴
۲۶	ادویه	۲۰	۱۸	۲
۲۷	کشک	۱	۱	
۲۸	روغن	۹۶	۶۸	۲۸
۲۹	مربا	۲	۲	
۳۰	آلوچه	۱		۱
۳۱	خامه	۱	۱	
کل		۲۳۷۹	۱۲۸۲	۱۰۹۷

درصد موارد آلوده در کل ۶/۱٪ بوده است.

جدول ۹-۶- میکروارگانیسم‌های جدا شده از نمونه‌های مشکوک به آلودگی در سال ۱۳۸۹

ردیف	نوع میکروارگانیسم	تعداد آزمایش	موارد آلوده	میزان آلودگی
۱	باکتریهای هوازی	۷۷۶	۱۲۴	۱۶/۰٪
۲	کلیفرمها	۶۷۰	۶۶	۹/۹٪
۳	آنتروباکتریاسه	۲۹۳	۵۵	۱۸/۸٪
۴	اشرشیا	۹۹۵	۳۱	۳/۱٪
۵	سالمونلا	۶۶۶	۰	۰٪
۶	استافیلوکوک اورئوس	۶۹۴	۲۷	۳/۹٪
۷	باسیلوس سرئوس	۱۴۹	۲	۱/۳٪
۸	کلستریدیوم	۱۲۲	۰	۰٪
۹	کیپکها	۱۰۴۴	۵۱	۴/۹٪
۱۰	مخمرها	۴۶۴	۱۲۸	۲۷/۶٪
کل		۵۸۷۳	۴۸۴	۸/۲٪

ج) مدیریت نظارت بر امور دارویی و مواد مخدر

تمامی امور مرتبط با داروخانه‌ها اعم از صدور مجوز تأسیس، صدور و تمدید پروانه مسئول فنی، انتقال محل یا سرمایه داروخانه، بازرسی از داروخانه‌ها و...؛ ارزیابی تقاضاها و صدور حواله الکل طبی برای شرکت‌های داروسازی؛ تحویل داروهای مخدر؛ ثبت‌نام و معرفی بیماران MS برای دریافت دارو در مدیریت نظارت بر امور دارویی و مواد مخدر انجام می‌گیرد. آمار فعالیت‌های انجام گرفته توسط این مدیریت برای محورهای فوق‌الذکر در سال ۱۳۸۹ به شرح جداول (۱۰-۶) تا (۱۲-۶) می‌باشد.

جدول ۱۰-۶- رسیدگی به تخلفات در سال ۱۳۸۹

تعداد	موضوع
۵۳	پرونده‌های ارسالی به تعزیرات حکومتی
۱۰۴	پرونده‌های ارسالی به دادسرای ویژه جرائم پزشکی و دارویی
۱۷	پرونده‌های ارسالی به سازمان نظام پزشکی
۱۷۴	کل

جدول ۱۱-۶- عملکرد واحد مخدر در سال ۱۳۸۹

تعداد	موضوع	ردیف
۵۷ واحد	ارائه خدمات به بیمارستانها و دی‌کلینیک‌های تحت پوشش	۱
۲۲ داروخانه	پشتیبانی از داروخانه‌های توزیع کننده قرص متیل فنیدات	۲
۵۹ واحد	بازرسی از بیمارستانها و مراکز ترک اعتیاد	۳
۸ مرکز	خدمات‌رسانی به مراکز ترک اعتیاد دولتی	۴
۲ مرکز	خدمات‌رسانی به مراکز ترک اعتیاد متعلق به بهزیستی	۵
۱۰۱ مرکز	خدمات‌رسانی به مراکز ترک اعتیاد خصوصی	۶
۳۸۹۸ بیمار	ارائه دارو به بیماران سرپایی مراجعه کننده به صورت مستقیم	۷
۱۹۷ مورد	انجام خدمات مددکاری	۸

جدول ۱۲-۶- عملکرد مدیریت نظارت بر امور دارویی و مواد مخدر در سال ۱۳۸۹

ردیف	موضوع	تعداد
۱	صدور پروانه تأسیس داروخانه	۴۶ عدد
۲	صدور پروانه مسئول فنی داروخانه	۱۶۶ عدد
۳	صدور گواهی تشخیص صلاحیت مسئول فنی داروخانه	۳۰ عدد
۴	کمیسیون ماده ۲۰ (امور داروخانه‌ها)	برگزاری جلسات
		ارزیابی پرونده‌ها
۵	تمدید پروانه مسئول فنی داروخانه	۳۵ عدد
۶	صدور گواهی اشتغال به کار	۸۹ عدد
۷	ارزیابی کارشناسی اماکن پیشنهادی برای تأسیس یا انتقال داروخانه	۶۲ مورد
۸	صدور مجوز انتقال محل داروخانه	۴۱ عدد
۹	صدور مجوز انتقال سرمایه داروخانه	۲۰ عدد
۱۰	تشکیل پرونده در حوزه نظارتی دانشگاه جهت متقاضیان تأسیس داروخانه	۵۴ مورد
۱۱	بازرسی از داروخانه‌ها	۱۷۲۷ مورد
۱۲	ثبت نام و معرفی بیماران MS برای دریافت دارو	۲۴۲۶ بیمار
۱۳	تحويل الکل طبی به شرکتهای داروسازی	ارزیابی کارشناسی تقاضاها
		صدور حواله تحويل